

Finansdepartementet
Avdelningen för offentlig förvaltning
Via e-post:
fi.registrator@regeringskansliet.se

Datum
2015-06-02

Ert dnr
Fi2015/781

Vårt dnr
2015/071

Beträffande remiss av betänkandet – Krav på privata aktörer i välfärden (SOU 2015:7)

Näringslivets Regelrådet, NNR, har erhållit det aktuella förslaget på remiss och önskar att lämna följande synpunkter.

I det aktuella betänkandet presenteras ett förslag till prövning utifrån flera olika dimensioner som ska tillämpas på verksamheter som är verksamma inom vissa delar av välfärdssektorn. Ett mål med utredningen har varit att säkerställa brukarnas behov av långsiktighet och kvalitet i de tjänster som de är i behov av. Vidare framhålls i direktiven att det finns behov av att se över de krav som bör ställas på dessa typer av verksamheter. Det betonas att företag i denna sektor ska vara långsiktiga, seriösa, och ha förutsättningar för att bedriva en seriös vård av hög kvalitet. Från regeringens sida är det, som NNR tolkar målen, ett uttryck för att skyddsbehoven av brukarna ska utökas och således kunna legitimera ökade kostnader för berörda företag och att grundläggande rättigheter inom näringsfriheten inskränks.

NNR anser att det finns risk för vissa rättssäkerhetsproblem med förslaget. Den prövning som här varit förebild har funnits på finansmarknadsområdet där behörig myndighet är Finansinspektionen. På finansmarknadsområdet har det funnits diskussioner om rättssäkerheten genom det breda bemyndigande som myndigheten har och att de kan meddela beslut om olämplighet med hänvisning till en samlad bedömning. Vi tror inte att det i denna kontext är lämpligt att den kommunala sektorn ska ges befogenheter för att genomföra den sortens prövning som här är föremål för diskussion. För att kunna göra denna prövning på ett rättssäkert och transparent sätt har sannolikt få kommuner den nödvändiga kapaciteten eller kompetensen. Därtill kan det finnas möjlighet att själva prövningen i det enskilda fallet styrs av eller påverkas av politiska intressen med tanke på att det finns vissa ideologiska skillnader i synen på det lämpliga med privata aktörer i välfärdssektorn.

I förslaget ingår att utpekade myndigheter ska ges befogenheter att pröva lämpligheten för de personer som bedriver aktuella verksamheter och även de berörda företagens ekonomiska förmåga att bedriva verksamheten på ett långsiktigt sätt. NNR kan konstatera att det finns flera frågor kopplat till förslagen om prövningens innehåll, omfattning och ändamål som vidare förtjänar att kommenteras.

Av förslaget framgår att det görs flera ändringar i olika lagstiftningar beträffande vad som ska provas och vilken krets av personer som ska bli föremål för prövningen. Det framgår även av författningskommentaren till aktuella begrepp (t ex s.280) att "handel ochandel" av den sökande, och att den sökande eller de sökandena, ska kunna visa på att de uppfyller lagens krav. Myndigheterna ska sedan göra en samlad bedömning utifrån lagens krav och utifrån de handlingar som den sökande presenterat. I lagförslagen återfinns ett bemyndigande till regeringen att kunna lämna vidare föreskrifter eller kan hänskjuta frågan till en myndighet att göra detta.

I betänkandet och författningskommentarerna utvecklas i viss mån synen på de olika begreppen som lämplighet, tillräcklig insikt och erfarenhet. För de sökande blir det dock sannolikt svårt att kunna påvisa att de besitter dessa färdigheter eftersom kravbilderna i sig är något svår att förhålla sig till.

Vi tror att för såväl berörda myndigheter och berörda företag måste regeringen överväga vidare förtydliganden av centrala begrepp och utveckla själva syftet med det som lagförslagen lyfter fram. I annat fall kommer myndigheterna att initialt att få för stor makt över utvecklingen av praxis för dessa begrepp tills att eventuell rättspraxis hunnit sätta sig och det skulle sannolikt kräva en ansevärd tidsperiod för att åstadkomma detta. Vagheten i förslaget kan enligt vår uppfattning skapa en onödig ekonomisk risk eftersom det genererar en oförutsägbarhet för här berörda företag. Det skulle kunna undvikas med tydligare och mer extensiva förarbeten för dessa begrepp och avgränsningarna av dessa. Alternativt, och en mer rättssäker väg, är en reglering som finns på andra områden med tydliga kravställningar och som består av objektiva kriterier som var och en kan provas.

I förslaget ingår att de långsiktiga ekonomiska förutsättningarna ska provas för de företag som önskar verka på berörda marknader och således förväntas kunna presentera en långsiktig plan avseende de ekonomiska förutsättningarna. Vidare föreslås att ändrade ekonomiska förutsättningar ska anmälas till utpekade myndigheter. Ingår företaget i en koncern ska det sökande företaget även lämna ekonomisk information om andra bolag i koncernen.

NNR är något frågande till förslaget om ekonomiska förutsättningar och hur det förhåller sig grundläggande faktorer som att ekonomisk risk alltid finns i privat näringsverksamhet och det går på förhand inte att kontrollera bort den med någon form administrativt förfarande som här föreslås. När det gäller ändrade ekonomiska förutsättningar finns det insolvensrättsliga regleringar med t.ex. krav på kontrollbalansräkning som redan är etablerade om målet är att fånga upp de företag som har fått, eller på väg, att få ekonomiska problem. Det finns i betänkandet ingen seriös diskussion beträffande vad behöriga myndigheter ska göra med aktuell information. När det gäller ekonomisk information av berörda företag och givet att de funnits minst ett beskattningsår finns information redan tillgänglig hos staten i form av Bolagsverket och Skatteverket. Det förefaller vara onödigt att skicka in dessa uppgifter en gång till och märkligt att utredningen inte mer i detalj penetrerar frågan om tillgänglig information för att undvika ett onödigt uppgiftslämnande. I frågan om att redovisa ekonomisk information om andra bolag i en koncern förefaller det enligt vår uppfattning vara allt för långtgående och

det är svårt att se vad den informationen har för vidare värde för aktuella myndigheter. Det får antas som en normal förutsättning att alla företag i en koncern måste långsiktigt kunna leva på sina egna meriter. NNR menar att det måste utvecklas varför information om andra koncernbolag är viktig med hänsyn till den tillkommande komplexitet kravet genererar för berörda företag.

Förslaget kommer generera en hel del ny byråkrati med olika prövningar för tillstånd samt tillkommande nya avgifter för själva prövningen och även debiteras vid ändringar av den krets av personer som här pekas ut. Det finns inom aktuella branscher ett stort antal verksamma företag. NNR kan konstatera att presenterad konsekvensanalys är väldigt svepande till sin karaktär och enligt vår uppfattning därför inte förenlig med gällande krav avseende konsekvensanalyser. Det borde gå att föra ett mer kvalificerat resonemang om förväntade kostnader, givet att det på området redan är känt hur många företag som berörs och vilka moment som de kommer att mötas av. Med hänsyn till de stora processer som förslaget initierar måste lagstiftning av aktuell dignitet alltid åtföljas av en mer djupgående konsekvensutredning än vad som här är fallet.

NNR kan konstatera att de åtgärder som presenteras i utredningen inte har en direkt koppling till de tjänster som dessa företag producerar och kvaliteten på dessa. Denna fråga borde vara den överordnande frågan som borde varit föremål för diskussionen i syfte att skapa ett transparent system med tjänster av hög kvalitet, oavsett om tjänsten produceras i offentlig regi eller av privata aktörer.

Näringslivets Regelnämnd

Tomas Lööv